

דף עמדה – חוק אלימות כלכלית במשפחה

"בוחרים במשפחה" הוא ארגון חברתי שהוקם על ידי מכון 'אחוזה' ושם לו למטרה לחזק ולקדם את ערכי המשפחה בחברה ובמדינה, מול מגמות הפירוק של התא המשפחתי בארץ ובעולם.

במסגרת זו אנו מבקשים להאיר ולהעיר על הצעות החוק שעומדות לדיון בוועדת החוקה בנושא "אלימות כלכלית במשפחה".

הרצון הטוב להגן על כל פרט במשפחה ולאפשר לו לממש את כל זכויותיו, יוצר פעמים רבות דינמיקה שלילית שמובילה לפירוק המשפחה, מחיר שהוא פעמים כבד מהזכות הנרכשת, ומעגלי הפגיעה שלו באחרים ובעיקר בילדים הוא הרסני. חשוב להדגיש כי מעצם טיבו וטבעו, השיח המשפטי נוגד את השיח המשפחתי. שיח משפטי מאופיין בניגודי אינטרסים, בחוסר הסכמות, בהפרות ובהתגוששות הגוררת פניה לערכאות שיפוטיות לשם הכרעה. במסגרת השיח המשפטי נעשה מקסום אינטרס של צד אחד על פני האינטרס של משנהו.

השיח המשפחתי מעצם טיבו וטבעו ראוי שיהא בעל ראייה הוליסטית הרואה את המשפחה כשלם הגדול מסכום חלקיו. כל אחד מבני המשפחה תורם ונתרם, לכל אחד צרכים משלו ומעמד משלו. בן משפחה שנפגע הרי שהמרקם המשפחתי כולו נפגע. במצבי קושי ומשבר משפחתיים הרי שכל בני הבית שרויים במצוקה ברמה סובייקטיבית משתנה. ראוי איפה כי הטיפול ייעשה בדרך של איחוי, טיפול והרגעה ובראיית המשפחה כיחידה אחת הוליסטית אשר יכולתה להשתקם מצוי ביכולת לגשר ולפשר ולהגיע להסכמות.

ומהכלל אל הפרט. במסגרת הארגון ישנם גם יועצים לכלכלת המשפחה, אשר האירו את עינינו לדוגמה שכחה. ישנם מקרים לא מעטים בהם אחד מבני הזוג משתמש בכרטיס אשראי בלי יכולת ריסון ובכך הוא מביא להתמוטטות כלכלית של המשפחה. במקרים אלו בלחץ חוסר היכולת לשלם, נאלץ בן או בת הזוג ולפעמים שניהם לוותר על השימוש בכרטיס אשראי. ברור שמהלך מעין זה מלווה פעמים רבות גם במתחים בין בני הזוג, אך הניסיון מעיד שפעמים רבות לאחר זמן כאשר המתח הכלכלי יורד, גם המתח בין בני הזוג חולף. הצעת החוק בסעיף 7א.(1) (ב) הקובעת "התנהגות המונעת או מקשה על שימוש בנכס שיש לבן הזוג זכות בו או גישה אליו, בכלל זה החזקת כרטיס אשראי או שימוש בו" כאלימות כלכלית, תכניס את בית המשפט שלא בטובתו ושלא בטובת הצדדים לדיון שמורכב ממרכיבים רבים בהם לבית המשפט אין מושג ואין לו יכולת להכריע.

לשון החוק בסעיף 7א.(1) (ג) המגדירה אלימות כלכלית כל "התנהלות כלכלית המונעת ניהול סביר ותקין של חייו של בן הזוג" מזכירה את **מבחן האדם הסביר** שהמציא השופט אהרון ברק כדי להשליט נורמות של חברת מיעוט מסויימת המחשיבה עצמה כציבור הנאור על כלל הציבור. אנו חוששים שחוק זה ינוצל בפרשנות רחבה להתערבות בלתי נסבלת בחיי משפחות רבות, ויוביל אותם לתהליכי מאבק ופירוק במקום לריפוי ואיחוי.

אנו קוראים לוועדה לבדוק מחדש את הצורך בחוק זה, ולחלופין אנו מצפים מהוועדה להגדיר באופן מדוייק מה כלול באלימות כלכלית ומה לא, ולא להשאיר את ההגדרות הנזילות של **ניהול סביר ותקין** המשאירות פתח לפרשנויות רחבות של בית המשפט.

מיכאל פואה - מראשי הארגון ויועץ ומאמן בכלכלת המשפחה.

